

GEMEENTE SEVENUM

MILIEU-EFFECTRAPPORT
RECREATIEPROJECT GRASKUILEN/DE SCHATBERG
AANVULLING

werknummer 1192-P

d.d. 21 januari 1994

INLEIDENDE TOELICHTING

Uit het MER blijkt niet duidelijk welke randvoorwaarden hebben gegolden bij het opstellen van de plannen voor de vier initiatieven, met name wat betreft de situering en de uitwisselbaarheid hiervan.

Reeds voordat de startnotitie werd opgesteld was een oriënterend onderzoek gedaan naar de invulmogelijkheden van het bestemmingsplangebied Schatberg, uitgaande van uitbreiding van de bestaande dag- en verblijfsrecreatieprojecten. In overleg met LNO en de afdeling ROV van de Provincie werd vastgesteld dat het dal van de Grote Moolenbeek als centrale groene long de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) zou moeten veiligstellen en dat terzijde hiervan zowel de uitbreidingsmogelijkheden voor de Schatberg als voor de Turfhoeve moesten worden gezocht. Daarna kwam als initiatiefnemer de golfvereniging de Maasduinen met een optie op het resterende terrein. Vanaf het begin is gesteld dat het niet wenselijk was de grenzen van het bestaande bestemmingsplan te overschrijden.

Bij het opstellen van de startnotitie lag reeds vast dat de uitbreiding van de Turfhoeve en de bijbehorende oefengelegenheid voor golfers circa 8 ha zou moeten beslaan en aansluitend aan de Turfhoeve zou moeten worden gerealiseerd.

Evenzo lag vast dat de uitbreiding van de Schatberg 10 ha zou beslaan en direct zou aansluiten bij de bestaande centrale voorzieningen van de camping. Het resterende terrein, circa 55 ha, was ruim voldoende voor de 18-holes baan van de Maasduinen maar door zijn vorm en de ligging langs de snelweg niet optimaal te benutten. Met name de afslagen moeten om veiligheidsredenen een 10-tal graden van de weg worden afgekeerd. Het is zodoende onvermijdelijk dat het beekdal wordt gekruist en dat een deel van het terrein ten oosten van het beekdal tot de golfbaan behoort.

Voordat het MER werd opgesteld was door de gemeente met de drie investeerders reeds een voorlopige koopovereenkomst ten aanzien van deze terreindelen gesloten. Het MER heeft alleen de grenzen tussen natuurgebied en golfbaan en tussen oefenbaan (Turfhoeve) en golfbaan nader gepreciseerd. De grens tussen natuurgebied en golfbaan is op basis van een aantal geïntegreerde criteria vastgesteld:

- reikwijdte van de substantiële invloed van beekopstuwing op de grondwaterstand;
- het aanbrengen van een 20 m brede mantel/zoom van (verlaagd) natuurgebied rond de bestaande broekbossen;
- het inspelen op de potentiële breedte van een EHS-zone aan de overzijde van de snelweg c.q. de Middenpeelweg waarbij de minimale breedte ter weerszijden van de beek 30 à 40 m zou bedragen;
- het realiseerbaar blijven van een par72 golfbaan en van een oefenbaan met drivingrange bij de Turfhoeve.

Tenslotte verdient het volgende nadere aandacht. Tijdens het opstellen van het bestemmingsplan is van de zijde van LNO opgemerkt dat het bestemmingsplan voor het Ministerie van Landbouw (als hoofdverantwoordelijke voor de EHS) slechts aanvaardbaar is indien de uitvoering van de EHS, liefst conform het MMA, is verzekerd.

Op pagina 29 van het MER is reeds de bereidheid van de initiatiefnemers uitgesproken om hierover bindende afspraken te maken.

Intussen is een concept-convenant tussen gemeente en initiatiefnemers overeengekomen en wordt met medewerking van Waterschap en LNO hieraan definitief vorm gegeven. Het laat zich aanzien dat voor het gedeelte beekdal (EHS) in hoofdzaak het MMA zal worden gevolgd en dat ook in een smalle zone ten noorden van de beek het gronddepot zal worden verwijderd tot op de oorspronkelijke beekdalbodem. Ook zal hier dan de fauna-onvriendelijke afrastering worden verwijderd.

RELATIE NATUURBELEIDSPLAN EN GROOTE-MOLENBEEKDALSTUDIE

De Cmer merkt op dat het MER slechts summiere informatie bevat over de relatie van het plan met genoemd beleidsstuk en studierapport.

Op p. 28 wordt tamelijk uitvoerig het Natuurbeleidsplan besproken.

Belangrijkste gegeven is dat het Groote Molenbeekdal tot de kerngebieden EHS behoort en dat daarbinnen geen recreatie kan plaatsvinden. Het veiligstellen van het Groote Molenbeekdal als kerngebieden vormde juist de aanleiding tot één van de deelinitiatieven van het project, zodat er sprake is van een zeer nauwe relatie met het Natuurbeleidsplan.

Op de pp. 28, 57, 60, 63 en 64 wordt verwezen naar de scenariostudie over het Groote-Molenbeekdal, uitgevoerd door de Heidemij, in opdracht van de Provincie Limburg en NBLF. Deze studie is enerzijds gebruikt als bron van gegevens, zoals uit de vermelde pagina's blijkt. Anderzijds wordt op p. 28, bij de beschrijving van deelinitiatief 4 (Realisatie EHS Groote Molenbeekdal), gesteld dat het initiatief qua peilbeheer aansluit bij scenario's 1 en 2 van genoemde studie. In die studie worden namelijk drie scenario's (en een referentiescenario met grootschalige natuurontwikkeling) geschetst, van beperkte tot volledige realisatie van een op ecologisch optimale ontwikkeling gebaseerd streefbeeld. In de Heidemijstudie wordt niet ingezoomd op het gebied Graskuilen/De Schatberg. Er wordt alleen per beek(dal)traject (boven-, midden- en bendedenloop) een 'wensenlijst' gepresenteerd. (Als bovenloop wordt in de studie het gedeelte bovenstrooms van de rijksweg A67 gedefinieerd; derhalve valt Graskuilen in de middenloop.)

Beide alternatieven (VA en MMA) bevatten elementen, die goed aansluiten op de voor de middenloop gedefinieerde ecologisch optimale ontwikkeling, te weten:

- *een natuurlijke of vrij meanderende beekloop*, zie het MMA, één van de bouwstenen, p. 89;
- *de beek als ecologische verbindingzone voor beekorganismen, met een permanente stroming en passeerbare barrières*, zie VA en MMA: er wordt een 'visvriendelijke' cascade-stuw in de beek aangelegd, ter vervanging van de huidige stuw, zie § 6.4.2.3, p.101;
- *inundaties zijn geoorloofd*, zie MMA (en in mindere mate VA): er vindt afgraving plaats ten behoeve van natuurontwikkeling, direkt langs de beek; in het MMA wordt de ophoging in het beekdal geheel verwijderd, zie § 6.4.4, p. 102
- *het beekdal functioneert in ecologisch opzicht als een goed ontwikkeld, natuurlijk en half-natuurlijk beekdal-ecosysteem met onder meer broekbos, vochtige tot natte halfnatuurlijke graslanden, (kwel)moerassen en matig voedselrijk open water*, zie VA en met name MMA: ophogingen in het beekdal worden verwijderd, er worden poelen aangelegd, natuurontwikkeling in de zin van moerassige vegetaties wordt bevorderd in plaats van broekbosontwikkeling, zie § 6.2;
- *er is sprake van weinig landbouw, geen wateraanvoer en af-en uitspoeling van nutriënten of milieuvreemde stoffen vindt niet plaats*; zie VA en MMA: het grondgebruik van het intrekgebied van het kwelwater wijzigt van intensieve landbouw naar extensieve recreatie met geen (MMA: gesloten beheerssysteem) tot een minimale belasting van het grondwater (VA), zie § 6.4.1.2, p. 100;
- *een karakteristieke diersoort is onder meer de das*; zie VA en MMA: in beide gevallen wordt bouwland voor een groot deel in grasland omgezet, zodat er meer fourageergebied ontstaat; omheiningen zullen passeerbaar zijn, zie o.a. § 6.4.2.2, p. 101.

WIJZE VAN BEHEER

De Cmer vraagt zich af of er wel of niet successie wordt getolereerd en voegt daaraan toe, dat successie uiteindelijk zal leiden tot een vervaging in het onderscheid tussen beide alternatieven.

Het natuurontwikkelingsconcept, zoals dat in het MER is gepresenteerd, is er op gebaseerd, dat een bij dit als hoogveenontginning te karakteriseren gebied passend type ecosysteem ontstaat. Voor zo'n gebied zijn niet voedselrijke broekbossen karakteristiek, maar eerder oligotrofe tot mesotrofe moeras- en venvegetaties, met veenmossen en soorten uit bijvoorbeeld het Oeverkruidverbond. Werkgroep Behoud de Peel heeft op verschillende momenten tijdens de opstelling van het MER er op aangedrongen te kiezen voor natuurontwikkeling en geen broekbos aan te planten. Uiteraard spreekt vanzelf dat er dan een beheer dient te worden gevoerd dat gericht is op het 'open' houden van de vegetatie. Op p. 91 van het MER wordt opgemerkt dat het beheer zal plaatsvinden door deskundigen (in het MMA). De wijze waarop een adequaat beheer zal worden veiliggesteld, zal ook in het op te stellen convenant worden opgenomen.

LOOP VAN DE BEEK

Mag de beek haar eigen loop kiezen of wordt zij gedwongen tot meandering? Op p.8 van het deelrapport Geohydrologisch onderzoek, behorende bij het MER, wordt opgemerkt dat de beek ongeveer 2 meter is ingesneden in het bodemprofiel, na normalisatiewerkzaamheden in het kader van de rvk Everlose Beek. De beek heeft derhalve momenteel een zeer onnatuurlijke loop en het is onwaarschijnlijk dat in de huidige situatie, gegeven het relatief geringe debiet, de beek ooit een meanderend karakter zal krijgen. Bovendien bevindt zich aan weerszijden een schouwpad, dat is opgehoogd met grond uit de beek. Ook op p. 40 van het MER (onder n3) wordt gesteld dat, wil meanderen een kans krijgen, het bestaande karakter drastisch dient te veranderen. Het bestaande tracé wordt dan ook grotendeels verlaten, terwijl een nieuwe geul wordt voorgegraven (als startpositie voor de uiteindelijk door het water zelf te kiezen loop). Eén en ander zal plaatsvinden bij realisatie van het MMA.

ABIOTISCHE VOORWAARDEN VOOR HET BROEKBOS

Inderdaad wordt in het MER niet expliciet ingegaan op de gewenste hoogte van de grondwaterstanden ter handhaving c.q. creatie van een optimaal broekbosmilieu.

Er is in het MER steeds vanuit gegaan, dat gestreefd dient te worden naar een maximale waterconservatie in het beekdal. Dat betekent dat het peil van de Groote Molenbeek maximaal dient te worden opgezet. Het maximum is 1 meter, dit is het verschil tussen het peil vóór en achter de stuw aan het begin van het projectgebied (net na kruising met de A67). Met het geohydrologisch model zijn daarvan de effecten berekend, waaruit blijkt dat in het broekbos (zie tabel 7, deelrapport, buis 2) in dat geval een maximale grondwaterstandsstijging van circa 25 cm optreedt. Gezien het feit dat het huidige grondwaterpeil ter plaatse tot meer dan 60 cm beneden m.v. zakt in de zomer (zie bijlage 3, deelrapport, buis 2), is de 40 cm stijging hard nodig om verdroging te voorkomen. Momenteel wordt het broekbos ook nog doorsneden door diverse watergangen. Op p. 24 (onder punt 4.) van het deelrapport wordt een aanbeveling gedaan om een in hydrologische zin beter broekbosmilieu te verkrijgen. Relevante grondwaterstandsstijgingen doen zich overigens slechts voor in een smalle strook langs de beek (50 m ter weerszijden), zoals uit fig. II (deelrapport) blijkt. Dit heeft onder andere te maken met de hoge intreeweerstand.

Om de grondwaterstand nog dichter bij het maaiveld te krijgen is zowel in MMA als VA voorzien in het verwijderen van de agrarische bouwvoor op het binnen het als beekdal aangemerkte terrein. Zo wordt tevens een minder eutrofe uitgangssituatie verkregen. Een en ander zal in het eerder aangehaalde convenant worden vastgelegd.

AAN- OF AFWEZIGHEID VAN HEKKEN

Het voornemen van Golfvereniging De Maasduinen is om omheiningen aan te brengen, die voor fauna, in het bijzonder de das, maximaal passeerbaar zijn. Op die manier wordt een ecologische relatie gelegd met het gebied ten westen van het projectgebied, waar zich momenteel een dassenburcht bevindt (zie kaart II).

MATE VAN RELIËF OP DE GOLFBAAN

Op p. 94 van het MER wordt ten aanzien van het VA gesteld, dat een maximaal reliëf wordt nagestreefd ter verhoging van de recreatieve waarde, voortvloeiend uit de wensen van zowel de golfarchitect als de golfvereniging. De golfarchitect stelde als eis 150-200 duizend m³. Het MMA wordt gedefinieerd als alternatief met zo min mogelijk vergraving, omdat in dat geval een minimale hoeveelheid grond wordt verzet voor de golfbaan, die bovendien nog primair gericht is op het creëren van gunstige habitats, onder andere voor het waterlepelkje (peelkanaal). Dit blijkt duidelijk uit vergelijking van de grondverzetssloten op p. 93 en 96 (95.000 kuub in het MMA versus 170.000 kuub in het VA). Dat in beide gevallen de totale hoeveelheid grondverzet dezelfde orde van grootte heeft, vloeit voort uit het feit dat in het MMA de ophogingen in het beekdal worden opgeruimd, welke een aanzienlijke omvang hebben. Dit wordt uitgelegd op p. 92 (tweede regel van onderen).

De Cmer wijst er op dat "grondverzet in het algemeen schadelijk zal zijn voor de natuurlijke vegetatie- (en fauna-)ontwikkeling". Zoals reeds is opgemerkt, dient het grondverzet in het MMA primair ecologische belangen. Op p. 91 wordt nog vermeld dat de heidestrip wordt opgehoogd met de voedselarme grond, die destijds in het beekdal is gestort, zodat daarmee een schrale uitgangssituatie wordt gecreëerd, die anders pas na vele jaren zou zijn ontstaan. Het huidige grondgebruik betreft immers intensieve landbouw, waardoor het profiel in grote mate verrijkt is met nutriënten. Verder zal om dezelfde reden ook de bemeste bouwvoor in het zuidelijke beekdal worden verwijderd.

Op p.72 van het MER wordt het "veel-vergraven-model" als schadelijk aangemerkt voor de profielopbouw, en het is dan ook om die reden waarom in het MMA juist voor het "weinig-vergraven-model" wordt gopteerd.

ORIËNTATIE EN LIGGING VAN DE HOLES

Het MER geeft inderdaad niet aan, waarom niet is gezocht naar oplossingen, waarbij de EHS niet hoefde te worden doorkruist. Hier achter zit echter de problematiek van de verdelingen van de gronden over de verschillende participanten in het initiatief, die van te voren al voor 90% vastlag. Om binnen de beperkte ruimte, die voor Golfvereniging De Maasduinen beschikbaar was, een par 72 18-holes golfbaan te realiseren, was kruising van het beekdal onvermijdelijk (zie ook Inleidende toelichting).

In het bestemmingsplan is vastgelegd dat de kruising met de EHS als golftechnische handicap moet worden gezien en dat ter plaatse geen fairway mag worden aangelegd. Door de koppeling van het MER aan het Bestemmingsplan is aanleg van greens en tee's bij voorbaat uitgesloten. Wel zullen bij voorkeur één en zo nodig twee paden met vlonder over de beek toelaatbaar zijn voor het gebruik van de baan. De paden worden niet hoger gelegd dan voor normaal gebruik bij normale afvoeren noodzakelijk. In uitzonderlijke situaties (overstroming beekdal) kan over de Medegebroekweg worden omgelopen. Ook onderhoudsmachines kunnen hier de beek kruisen.

WATERKWALITEIT

De Cmer is van mening dat in het MER meer aandacht besteed had kunnen worden aan het (grond)waterkwaliteitsaspect.

Op p. 52 wordt opgemerkt dat de waterkwaliteit van de surfplas een geleidelijke toename vertoont in EGV en chloridegehalte, zeer waarschijnlijk als gevolg van wateraanvoer vanuit de Helenavaart, waarin veel water uit landbouwgronden bij elkaar komt. Daaruit kan worden geconcludeerd dat wateraanvoer naar de Graskuilen vanuit agrarische gebieden niet wenselijk is. Dit wordt weliswaar niet met zoveel woorden in het MER gezegd, maar wel is uit de beide ontwerpen (van VA en MMA) op te maken, dat niet meer voorzien is in een aanvoersloot.

De riolering van de kampvoorzieningen zal worden aangesloten op het bestaande rioleringsnet van de camping dat weer is aangesloten op het gemeentelijk systeem.

Binnen het projectgebied zullen de geplande vijvers (in het VA) niet bedoeld zijn als zwem- of viswater, maar voor de recreanten op de golfbaan uitsluitend een 'hindernis-functie' hebben.

HYDROLOGISCHE RELATIES Plassen EN GROOTE MOLENBEEK

In het deelrapport Geohydrologisch Onderzoek wordt op p. 10 ingegaan op de wijze waarop de beide plassen onderling en met de Grootte Molenbeek zijn verbonden. In de winter wordt de verbindingssloot tussen de surfplas en de beek opengelegd, zodat in het voorjaar een voldoende laag peil kan worden verkregen in verband met de vissteigers. Ook tussen de zwemplas en de beek bevindt zich een verbindingssloot, om het peil in die plas te kunnen reguleren. De zwemplas staat bovendien in verbinding met de surfplas, om ververst te kunnen worden en op een voldoende hoog peil gehandhaafd te kunnen blijven. Op p. 23 van het deelrapport wordt uitgelegd dat de plassen een bufferende werking hebben op het hydrologisch systeem ter plaatse, vanwege de geringe dikte van het watervoerend pakket.

Indien de surfplas doorgaand gevoed wordt met water uit de Helenavaart, zal dit op den duur ook consequenties hebben voor het grondwater in het beekdal. Er bevindt zich immers een grondwaterstroming naar de beek toe, en de surfplas bevindt zich in het intrekgebied voor de kwel. Hoewel de effecten moeilijk te kwantificeren zijn, kan wel worden ingeschat dat dit tot een verhoogde concentratie van nutriënten in het kwelwater zal leiden (gezien ook de geringe afstand). Aan de andere kant zal de nutriëntenstroom drastisch worden verminderd door de sanering van de landbouwgronden in het intrekgebied.

AFWATERING VAN DE GOLFBAAN

Afwatering van de greens vindt in het MMA plaats binnen een zogenaamd gesloten beheerssysteem, waarbij het drainagewater van de greens centraal wordt verzameld en hergebruikt voor beregening van die greens. In het VA vindt afwatering plaats via greppels, die in verbinding zullen staan met de te graven vijvers. Benedenstreams van de vijvers kan zonodig afwatering plaatsvinden op watergang Graskuilen, maar dit betreft slechts een zeer gering deel van de golfbaan. De greens aan de zuidzijde van de Grootte Molenbeek kunnen op die beek afwateren. Er vindt geen aanvoer van water van buiten het projectgebied plaats, ook de vijvers zullen derhalve geïsoleerde wateren zijn en door grondwater en regenwater worden gevoed. Het grondwater, dat in de plassen terecht komt, zal van overwegend lokale herkomst zijn, vanwege de geringe diepte van de plassen (maximaal 2-3 m). Gezien de geringe belasting van het lokale grondwater met nutriënten (sanering landbouwgronden), zal de waterkwaliteit van de vijvers naar

verwachting eerder mesotroof dan eutroof van karakter zijn. Maar in dit opzicht is kwantificering nauwelijks mogelijk.

FUNCTIE VAN DE ZWEMPLAS

In hydrologisch opzicht hebben zowel de surf- als de zwemplas een bufferende werking (zie boven onder *hydrologische relaties*). Dit geldt met name voor de surfplas, die vrijwel het gehele watervoerende pakket aansnijdt (circa 20 meter dik, zie deelrapport fig. 7, p. 12). Dankzij deze plassen schommelen de grondwaterstanden in het beekdal minder onder invloed van klimatologische omstandigheden, dan wanneer er geen plassen zouden zijn.

DIEPTE VAN DE PLASSEN

De te graven vijvers ter plaatse van de waterstrip zullen een maximale diepte krijgen van 2 à 3 m.

(LANDSCHAPS)ECOLOGISCHE CONSEQUENTIES VAN DE TOEGENOMEN DRUKTE

Uit tabel 6, p. 82 van het MER, komt naar voren dat de toename van verkeersdrukke vooral voor rekening van de Turfhoeve zal zijn. De Turfhoeve bevindt zich nabij een knooppunt van wegen, waar het aantal voertuigbewegingen thans reeds veelvoudig betreffen van de verwachte toename door realisatie van het voornemen. Relatief gezien is de toename haast verwaarloosbaar, zeker als ook de enorme 'zuigwerking' van het pas gerealiseerde MacDonaldsrestaurant aan de andere zijde van de A67 (Gemeente Maasbree) in ogenschouw wordt genomen.

De toename van verkeer op de toegangsweg naar de Schatberg is ten opzichte van de huidige situatie eveneens nagenoeg verwaarloosbaar, wanneer het gaat om effecten op de fauna in het beekdal. De lokatie van de toegangsweg op zich is ecologisch ongunstig, maar is destijds door de Provincie afgedwongen, om redenen van verkeersveiligheid. Maar wel werd en wordt daarmee een ecologische verbinding doorbroken. Overigens valt ook dat effect weer in het niet, wanneer het wordt afgezet tegen de voor het beekdal ongunstige lokatie van het AC-restaurant annex parkeerterreinen, aan de overzijde van de Midden Peelweg.

LANDSCHAPPELIJKE EFFECTEN VAN DE GELUIDSWAL

Voor de geluidswal geldt, dat de situering ervan weinig speelruimte laat, gezien de beperkte ruimte die beschikbaar is. De enige geschikte lokatie is langs de Meegebroekweg, ook al vanwege het feit dat de wal zo dicht mogelijk tegen de A67 aan moet liggen, wil deze enig effect sorteren.

De landschappelijke effecten zijn, tegen de achtergrond van de opgehoogde A67 en gezien de aan te brengen beplanting, niet te categoriseren onder het hoofdstuk "horizonvervuiling".

EVALUATIE

De Cmer vraagt zich af wat voor consequenties aan de resultaten van de evaluatie zullen worden verbonden en welke criteria zullen worden gebruikt voor Ingrijpen achteraf.

Het opzetten van een monitoringssysteem is een zaak van het bevoegd gezag, die ook de sancties vaststelt. Daarover is op dit moment nog heel weinig te zeggen.

INDELING VAN HET PLANGEBIED

Op p. 64 van het MER (§ 4.2.4) wordt aangegeven dat het bij het projectgebied gaat om een late heide-ontginning, gekenmerkt door een rationele blokverkaveling van wegen, sloten en greppels en een open karakter. Uitgelegd wordt hoe een systeem ontstond van parallel verlopende wegen en greppels, die een noord-zuid richting vertonen. Op p. 89 wordt vervolgens gesteld dat bij het MMA (maar ook bij het VA) wordt aangehaakt op het historische verkavelingspatroon, door inpassing van de golfbaan in de vorm van langgerekte, parallel verlopende zones. Het strippenmodel is derhalve gekozen om een stuk ontstaansgeschiedenis herkenbaar te houden c.q. te maken.

ONDERLINGE UITWISSELBAARHEID VAN DE MODELAREN

Terwille van het definiëren van de alternatieven is gezocht naar "bouwstenen", die onafhankelijk van elkaar zijn en naar willekeur kunnen worden gecombineerd. De resultante van dit zoekproces is het 'modellen-concept', zoals dat in § 3.3 (p. 41) wordt beschreven, waarbij vijf modelaren worden geïntroduceerd, namelijk voor de beekloop, de natuurbouw in het beekdal, de inrichting van de golfbaan (mate van vergraving) en de locatie van het clubhuis. Er wordt daarbij met nadruk gesteld dat de modelaren onafhankelijk van elkaar kunnen worden gecombineerd. Uiteindelijk is het aantal alternatieven beperkt gebleven tot twee, het VA en het MMA. Het VA lag gezien de voorkeuren van de participanten in het initiatief van te voren al min of meer vast en bevat toevalligerwijs, maar rationeel gezien verklaarbaar, die elementen, die qua milieu-effecten het minst gunstig scoren. Het MMA werd daarentegen zodanig gedefinieerd, dat het die elementen combineerde, die qua milieu-effecten juist het meest gunstig scoren. Vandaar dat aan de definiëring van de alternatieven eerst een hoofdstuk is ingelast met daarin de (globale) effectenbeschrijving. De milieu-effecten van eventueel andere alternatieven liggen dan automatisch steeds tussen de beide 'polen', VA en MMA, in.

OMISSIE

Het is een tekortkoming van het MER dat in het Meest Milieuvriendelijke Alternatief geen toegangsweg is voorzien die geen holes kruist en dus veiliger is. Een dergelijke toegangsweg is inderdaad denkbaar over de rand van en in de bostrip. Deze toegang is veiliger en goedkoper (korter) dan in het MMA, maar blijft als nadeel ten opzichte van het Voorkeursalternatief houden dat het terrein van de golfbaan wordt gekruist.

SLOTOPMERKING

In het bestemmingsplan is voor de inrichting van de golfsportterreinen verwezen naar de twee alternatieven in het MER. Een te verlenen aanlegvergunning moet minimaal voldoen aan de eisen die het MER stelt aan het VA, echter ook elementen uit het MMA mogen hierin zijn opgenomen. Een en ander dient te zijn uitgewerkt op schaal 1:1.000 met hoogtelijnen per 50 cm.

Wat betreft het beekdal, met de bestemming natuurgebied en bij de kruising met de golfbaan de aanduiding medegebruik golfsport, zal in het eerder genoemde convenant worden vastgelegd welke inrichting op welk tijdstip zal zijn gerealiseerd.